

**UCHWAŁA NR XIII/112/20
RADY GMINY DUBENINKI
z dnia 09 kwietnia 2020 r.**

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 506 z późn.zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2277) art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019 r., poz. 852)

§ 1

Uchwala się „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

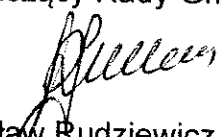
§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dubeninki.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Stanisław Rudziewicz

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII
GMINY DUBENINKI NA ROK 2020**

I Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii stanowi lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz zmniejszenia szkód społecznych i indywidualnych wynikających ze spożywania alkoholu. Aktem prawnym, który reguluje kwestie związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i w swojej treści jest skoncentrowany na sprawach związanych z alkoholem jest ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zgodnie z zapisami art. 4¹ ust.1 cytowanej ustawy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych Gminy.

Zgodnie z treścią ustawy zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych wykonuje się w szczególności poprzez: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokojenie motywuje do powstrzymywania się od spożywania alkoholu; działalność wychowawczą i informacyjną; ograniczenie dostępności alkoholu, leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu; zapobieganie negatywnym następstwom naużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Szczególną uwagę należy zwrócić na powyższe zadania, ponieważ problemy związane ze spożywaniem alkoholu należą do grupy problemów społecznych, które przyjmują duże rozmiary i powodują szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne.

Przy opracowaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 r. uwzględnione zostały wskazówki wynikające z Rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2020 roku Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gminny Program zawiera również zadania własne gminy w obszarze profilaktyki narkomanii, które wynikają z ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Narkomania jest kolejnym obszarem na którym należy skupić szczególną uwagę. Narkomania niesie za sobą poważne ryzyko dla zdrowia publicznego, szczególnie w kontekście chorób infekcyjnych. Ryzyko zgonów wśród narkomanów jest kilkakrotnie wyższe niż w porównywalnej wiekowo populacji. Powszechnie znana jest skala trudności w leczeniu, rehabilitacji i readaptacji osób uzależnionych, w przywracaniu ich do normalnego życia. Ponadto narkomania jest ściśle związana z wieloma innymi problemami społecznymi, takimi jak: ubóstwo, bezrobocie, przestępczość, bezdomność. Problem narkotyków w Polsce istnieje i dotyczy wszystkich regionów kraju. Powszechność narkotyków oraz nowych substancji psychoaktywnych (zwanych dopalaczami) wcześniej była problemem głównie dużych miast, dzisiaj są one obecne w małych miasteczkach i wsiach.

Ujęte w programie zadania inicjowane są przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i realizowane wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, a ich zakres i sposób realizacji odpowiada lokalnym potrzebom środowisk, w zależności od skali zjawiska

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są środki finansowe budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Planowane dochody z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2020 r. – 22.000,00 zł. W 2020 r. planuje się przeznaczyć kwotę 40.261,45 zł (w tym 18.261,45 z lat poprzednich) na wydatki związane z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Kwota 3 000,00 zł zostanie przeznaczona na Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok nie rozwiąże wszystkich problemów dotyczących uzależnień, jednakże przyczyni się do tworzenia warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymywania się od spożycia alkoholu, narkotyków itp., działalności wychowawczej i informacyjnej, ograniczenia dostępności do używek, zapobiegania negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i narkotyków oraz ich usuwania.

Problemy wynikające z nadużywania alkoholu, stosowania środków uzależniających i stosowania przemocy w rodzinie stanowią jedną z ważniejszych kwestii społecznych. Zjawiska te mają istotny wpływ na poczucie bezpieczeństwa społecznego, stan zdrowia zdolność do konkurencji na wymagającym rynku pracy a także na relacje interpersonalne w środowisku rodzinnym. Alkoholizm i narkomania pociąga z sobą psychodegradację jednostki rodziny, załamanie się procesów socjalizacyjnych u dzieci, ponadto wzmaga występowanie przemocy i prowadzi do współuzależnienia całej rodziny. Koszty ponoszone przez społeczeństwo w związku z nadużywaniem alkoholu i środków uzależniających dotyczą zarówno sfery społecznej jak i materialnej.

Alkohol i alkoholizm, narkotyki i narkomania są problemami społecznymi, które stanowią wyzwanie cywilizacyjne o zasięgu globalnym. Duże rozpowszechnienie picia alkoholu i używania narkotyków ma wielowymiarowe przyczyny, a szkody z tym związane obserwowane są w różnych sferach życia społecznego. Bardzo często na tym tle występuje zjawisko przemocy domowej w rodzinie. Zjawisko to naraża na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające godność, nietykalność cielesną i inne wolności. Stąd wywodzi się postulat, aby działania zapobiegawcze miały charakter interdyscyplinarny i zrównoważonego podejścia pomiędzy działaniami na rzecz ograniczenia picia alkoholu i używania narkotyków, a co za tym idzie ograniczenia przemocy w rodzinie.

Obecnie nie zastanawiamy się już, czy warto pomagać osobom, rodzinom, dzieciom dotkniętym problemem alkoholizmu, ale jak to robić szybciej, skuteczniej i efektywniej. Pomagać to nie tylko minimalizować skutki alkoholizmu, ale przede wszystkim zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktami. Pomagać to również podejmować działania polegające na kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, uczyć umiejętności mówienia „nie” wszelkim używkom, kiedy to człowiek jest poddany presji otoczenia.

I. Cele programu

Głównym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest ograniczenie spożycia alkoholu

i używania narkotyków oraz związanych z tym problemów. Zadania ujęte w nim skoncentrowane są na rozwijaniu i popieraniu działalności informacyjnej i kulturalnej podejmowanej w celu informowania społeczeństwa o szkodliwości alkoholu i narkotyków oraz prowadzeniu działalności wychowawczej i zapobiegawczej polegającej w szczególności na:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób współuzależnionych

Cel działań: zmniejszenie skutków- degradacji psychofizycznej osób uzależnionych.

- 1) Prowadzenie systematycznej działalności motywowania do leczenia i kierowanie na leczenie, odwykowe (kierowanie na badanie przez biegłego, rozmowy z uzależnionymi i ich rodzinami, itd.).
- 2) Prenumerata czasopism dot. profilaktyki, zakup i dystrybucja materiałów informacyjno- edukacyjnych (broszury, ulotki),
- 3) Dofinansowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz innych instytucji,
- 4) Kierowanie osób uzależnionych do ośrodków leczenia stacjonarnego i ambulatoryjnego.
- 5) Występowanie do sądu z wnioskami o wszczęcie postępowania w sprawach o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i uzależnienia od narkotyków pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Cel działań: zmniejszenie ilości i dolegliwości zaburzeń życia rodzinnego wynikających z alkoholizmu i narkomanii.

- 1) Opieka nad dziećmi i rodzinami patologicznymi, organizowanie i wspieranie przedsięwzięć i imprez okazjonalnych dla dzieci i młodzieży,
- 2) Udzielanie pomocy (konsultacje, porady, informacje, kierowanie do specjalistycznych placówek).
- 3) Kontynuowanie działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie udzielania pomocy rodzinom z problemem alkoholowym poprzez:
 - prowadzenie rozmów interwencyjnych i nakłanianie do leczenia osób uzależnionych,
 - kierowanie do sądu wniosków o poddanie się obowiązkowi leczenia odwykowego osób uzależnionych,
 - podejmowanie interwencji w przypadkach przemocy w rodzinie.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Cele działania:

- zmniejszenie ilości alkoholu wypijanego przez młodzież,
- zmniejszenie nowych przypadków uzależnień,
- ograniczenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych używaniem alkoholu i narkotyków.

- 1) promowanie aktywnych form wypoczynku i spędzania wolnego czasu bez alkoholu i narkotyków (zabawy i konkursy, turnieje, zakup nagród dla ich uczestników).
- 2) dofinansowanie zajęć sportowych i imprez sportowych,
- 3) rozwijanie zainteresowań i realizacja pomocy dydaktycznej dla dzieci,
- 4) organizowanie letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży, dofinansowanie do wyjazdów i wycieczek,
- 5) organizowanie zajęć profilaktycznych (programów terapeutycznych, profilaktycznych, spektakli teatralnych, imprez muzycznych, konkursów, widowisk, promujących wolny od uzależnień styl życia) dla dzieci i młodzieży szkolnej.
- 6) Nawiązanie ścisłej współpracy z sołectwami na terenie gminy mającej na celu wspieranie lokalnych inicjatyw w zakresie organizowania imprez sportowo-rekreacyjnych promujących zdrowy tryb życia i dofinansowanie zadań w tym zakresie.
- 7) pomoc w organizowaniu prelekcji dla uczniów i pogadarek dla rodziców mających na celu propagowanie i upowszechnianie wiedzy o szkodliwości środków uzależniających i zjawisku przemocy w szkole i w rodzinie.
- 8) Prowadzenie kampanii edukacyjnych obejmujących problematykę uzależnień od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz przemocy w rodzinie.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i uzależnienia od narkotyków.

Cel działania: tworzenie bazy materialnej i organizacyjnej dla realizacji programów- rozwiązywania problemów- uzależnień.

- 1) Współdziałanie w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, w tym prowadzenie prelekcji dla dzieci, młodzieży i dorosłych, organizowanie form spędzania wolnego czasu, promocja zdrowia i propagowanie abstyntenckich obyczajów.
- 2) Współpraca z Ośrodkiem Zdrowia, Zespołem Interdyscyplinarnym, Policją i innymi instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień.
- 3) Wspieranie zajęć i imprez sportowych dla dzieci i młodzieży propagujące alternatywne formy spędzania czasu wolnego oraz kształtujące postawy i umiejętności ważne dla

zdrowego i trzeźwego życia.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Cel działania: przestrzeganie przepisów ustawy w zakresie reklamy napojów alkoholowych, ograniczeń sprzedaży nietrzeźwym i nieletnim.

1. Prowadzenie kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych.
2. W przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy kierowanie wniosków do organów ścigania i występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
3. Szkolenie sprzedawców.

II Diagnoza problemów uzależnień

Spośród licznych problemów społecznych, jakie występują w naszym kraju, problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie. Wynika to przede wszystkim z rozmiarów szkód alkoholowych oraz kosztów społecznych i ekonomicznych. Konsumpcja alkoholu ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, takich jak: zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Wg szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych większość pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Natomiast kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. W badaniu „*Kondycja psychiczna mieszkańców Polski*”¹ przeprowadzonym przez badaczy Instytutu Psychiatrii i Neurologii wskazano, że w liczącej ponad 10 tysięcy respondentów próbie losowej osób w wieku 18—64 lata do najczęstszych zaburzeń psychicznych należały zaburzenia związane z używaniem substancji (12,8%), w tym nadużywanie i uzależnienie od alkoholu (11,9%) oraz nadużywanie i uzależnienie od narkotyków (1,4%). Wśród najważniejszych konsekwencji życia w rodzinie z problemem alkoholowym wyróżnia się szkody: fizyczne, psychosomatyczne, psychologiczne, emocjonalne i psychospołeczne. Życie w rodzinie z problemem alkoholowym jest związane zazwyczaj z niższym statusem socjoekonomicznym, chronicznym stresem, ograniczonymi możliwościami zdobywania wykształcenia i kariery zawodowej. Dodatkowo członkowie rodzin z problemem alkoholowym są grupą ryzyka, która jest szczególnie narażona na przemoc. Trzeba jednak pamiętać, że przemoc może mieć miejsce zarówno w tzw. rodzinach dysfunkcyjnych (gdzie są takie zjawiska, jak: uzależnienie, bezrobocie itp.), jak i w rodzinach o wysokim statusie społecznym, w których z pozoru nie ma większych problemów. Według zaleceń WHO do określenia danych szacunkowych dotyczących populacji osób, u których występują różne kategorie problemów związanych z nadużywaniem napojów alkoholowych przyjmuje się następujące wartości: osoby uzależnione od alkoholu - ok. 2% populacji; dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika

¹*Kondycja psychiczna mieszkańców Polski, Red. naukowa : Jacek Moskalewicz, Andrzej Kiejna, Bogdan Wojtyniak Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2012*

(współmałżonkowie, rodzice) - ok. 4% populacji; dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholowych - ok. 4% populacji; osoby pijące szkodliwie i ryzykownie ok. 5-7% populacji.

III Problemy uzależnień w gminie.

Na terenie Gminy Dubeninki w 2018 i 2019 r. wydano zezwolenia na sprzedaż alkoholu:

Rodzaj zezwolenia	2018	2019
napojów alkoholowych zawierających do 4,5 % alkoholu oraz piwa	8	8
napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % do 18% alkoholu	4	4
napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu	5	5

Wartość sprzedanego alkoholu w latach 2018 i 2019 w zł.

2018	2019
1.350.159,18	1.505.948,46

Pracownicy socjalni prowadząc w środowiskach pracę socjalną zauważają i wskazują na to, że zagrożenie alkoholizmem i przemocą w rodzinach jest duże a nawet można stwierdzić, że zwiększa się wśród coraz młodszych mieszkańców gminy. Rodziny dotknięte problemem alkoholowym i przemocą bardzo to ukrywają i odsuwają się od problemu, rzadko współpracują lub są niekonsekwentne w podjętych działaniach. Powoduje nimi wstyd, strach, poczucie winy a przede wszystkim mała świadomość zagrożenia i skutków tego zjawiska. Efekty pracy w związku z tym w tych środowiskach są znikome, budzą wiele kontrowersji i są niewymierne w stosunku do występującego problemu.

Problem nadużywania alkoholu przez mieszkańców gminy ujawniany jest najczęściej w ramach czynności podejmowanych w ramach procedury „Niebieskiej Karty” oraz podczas interwencji Policyjnych. W ramach współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym oraz GKRPA osobom takim udzielana jest pomoc psychologiczna, terapeutyczna i prawna. W roku 2018 prowadzono procedurę Niebieskiej Karty w 11 rodzinach a w roku 2019 liczba ta zwiększyła się do 23 . W 15 rodzinach zakończono prowadzenie procedury, ze względu na ustanie przemocy. W roku 2019 Zespół Interdyscyplinarny spotykał się 4 razy. Grupy robocze zajmujące się indywidualnymi przypadkami (rodzinami) spotykały się 16 razy.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych liczy 5 osób. Komisja opiniuje wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Przeprowadza rozmowy motywacyjno-interwencyjne z osobami mającymi problem z nadużywaniem alkoholu oraz członkami ich rodzin. Współdziała z organizacjami pozarządowymi i organizacjami społecznymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi.

IV. Zasady Wynagrodzenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- 1) Zgodnie z art. 41 ust. 5 ustawy o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi członkom komisji przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniach komisji w wysokości w wysokości 120 zł. Wynagrodzenie płatne jest za każde posiedzenie na podstawie listy obecności.
- 2) Wynagrodzenie za udział w posiedzeniu komisji przysługuje w przypadku, gdy będzie się ono odbywać poza godzinami pracy i będzie wypłacane na podstawie listy obecności zatwierdzonej przez Przewodniczącego Komisji, a podczas jego nieobecności przez Sekretarza Komisji.
- 3) Przy podróżach poza teren gminy członkom GKRPA skierowanym na szkolenia z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień przysługuje zwrot kosztów podróży plus dieta na zasadach obowiązujących przy podróżach służbowych pracowników zatrudnionych w państwowych lub samorządowych jednostkach sfery budżetowej na terenie kraju na podstawie przedstawionego polecenia wyjazdu służbowego